

ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸੇਵਾ ਪਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੜੋਤ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।"

(7) ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੋਰਡ ਮੰਡੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ-ਕਮ-ਡੀਸ ਕੁਲੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਕਾਡਰ ਨੂੰ 01 ਤਰੱਕੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਿਲ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ .16 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੈ। .

(8) ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ-ਕਮ-ਡੀਸ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ; ਕਿਉਂਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ-ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਪੋਸਟ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ {ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰਕਸੰਗਤਾਂ ਦਾ 'ਨੌਕਰੀ'* ਲੋੜਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸੁਪਰਦਰਸ਼ੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(9) ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। - ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ। 13 ਅਗਸਤ 1974 ਦੇ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜੇਬਾ

ਮਾਨਯੋਗ ਵੀ.ਕੇ. ਬਾਲੀ, ਜੇ.

ਗੁਰਨ ਦਿੱਤਾ.-ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਮਾਲ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ,

—ਜਵਾਬਦਾਰ।

13 ਦਸੰਬਰ 1991 1983 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ 5613

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908— ਐੱਸ. 11—ਰੈਜ਼ ਜੁਡੀਕਾਟਾ—^ਐਪਫਕੈਬਿਲਿਟੀ/—
ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ — ਸਹਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਸੂਓ ਮੋਟੂ ਹਵਾਲਾ

uuran Ditta c. The financial Commissioner liwveiiut; uid ^jj
anomer (V. JV. ban, J.;

ਰਾਜ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ—ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ—ਰੇਫਰੇਂਸ ਦੀ ਜ਼ੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚਨੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ —ਕੇਨਸਲੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਵਾਰਾ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ —ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ* ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।
ਓ.ਜੇ. ਅਲਾਟਮੈਂਟ-ਰਿਏਆ ਆਫ ਰਿਜ਼ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਨਹੀਂ ਟੇਨਾਓਟ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਜਦੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮਾਰਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ , ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਬੇਲੋੜੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ / ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਿਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਕ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜੋ ਖੁਦ ਸੂਓ ਮੋਟੂ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਆਮ ਨਿਰੀਖਣ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਬਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਤੱਥ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੁੱਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਿਥੋਟਿਕਸ ਐਂਡ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਅੱਜ 1991 (3) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 268 ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਆਮ ਨਿਰੀਖਣ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। . ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਵਾਲ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪਰਾ ੬)

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954- S. 19- ਨਿਯਮ QI A- ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ-ਕੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰਵ- ਜ਼ਮੀਨਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ- ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਜਿਹੇ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ "ਜ਼ਮੀਨਬੰਦੀਆਂ" ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਜਿਹੇ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ

(ਪਰਾ ੭)

ਐੱਨ.ਬੀ.ਐੱਸ. ਗੁਜਰਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਧੂ ਖੰਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਮੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ਏ.ਜੀ.ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ ।

ਨਿਰਣਾ

ਵੀਕੇ ਬਾਲੀ, ਜੇ.

(1) ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ 1947 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵੰਡ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। 1970 ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

9 ਜੂਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲ 1983 ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੈਂਪੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ 1983 ਦੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸਰਕਾਰ ਪੀ. ਅਨਜਾਬ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) . ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(2) ਪੇਟਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਿਤਾ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਪੁੱਤਰ ਨੌਫ ਨਿਹਾਲੂ ਵਾਸੀਸਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਰੱਖਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਗਰਮੂਲਾ, ਹਦਬਸਤ ਨੰਬਰ 42, ਤਹਿਸੀਲ ਸਕਰਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਆਲਕੋਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ। ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਕਿ ਵੰਡ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸੰਧਿਆ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਇਕਲੌਤਾ ਪੁੱਤਰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਜਬਰੀ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਮ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪਿੰਡ ਜੰਡੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿੱਚ 3-1੬ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਅਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਕਦੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ-ਕਮ-ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ, ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜੰਡੀ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਲਾਟੀ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਪੱਕਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਜੰਡੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸਨੇ 28 ਜੂਨ, 1970 ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ (ਸੇਲਜ਼) ਨੂੰ ਸਪੱਟ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮਾਲ ਪਟਵਾਰੀ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ 5 ਜੁਲਾਈ, 1970 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 8 ਜੁਲਾਈ, 1970 ਨੂੰ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ' ਪਿੰਡ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 3-1L1, ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਮੁਤੱਲਬਾ ਅਰਾਜ਼ੀ) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਫਿਊਜੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ (ਕਲੇਮਜ਼) ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ

Gur an Ditta v. The Financial Commissioner (Revenue) and 33'3
another (V. K. Bali, J.)

ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ 1956 ਦੇ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1956 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ)। ਇਹ ਹੁਕਮ 25 ਜੁਲਾਈ, 1970 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1956 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 31 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 25 ਜੁਲਾਈ, 1970 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉੱਥੇ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ-ਕਮ-ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਫਸਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਦਾ ਅਸਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ-ਕਮ-ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਜੰਡੀ ਵਿੱਚ 3-111 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਹੋਣ ਦੀ ਗਿਣਨ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਜੰਡੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ ਵਸੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਲੇਮ ਅਫਸਰ ਅੱਗੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ। ਤਹਿਸੀਲ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਰਦਾਸ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਗੋਸ਼ਵਾਰਾ ਤਹਿਸੀਲ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 18 ਫਰਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਐਂਡ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ 9 ਮਾਰਚ 1971 ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਿੰਡ ਰਾਹੋਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 25 ਮਾਰਚ 1971 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪੱਤੀ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਵਿਖੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿੰਡ ਰਾਹੋਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸੇ ਰੇਟ ਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 3-111 ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਿੰਡ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ, - 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1971 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ 2 ਮਾਰਚ, 1972 ਨੂੰ, 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੂਓ ਮੋਟੂ ਰੀਇਰੈਂਸ ਅਕਾਊਂਟ ਅਫਸਰ ਰੀਹੈਬਲੀਟੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਤਲਬਾ ਅਰਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲੀਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 31 ਦਸੰਬਰ 1963 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਅਧੀਨ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 1972 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2510 ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸੂਓ ਮੋਟੂ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉੱਪਰ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਪੱਖ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 15 ਮਾਰਚ 1972, 16 ਮਾਰਚ 1972 ਅਤੇ 29 ਮਾਰਚ 1972 ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੂਓ ਮੋਟੂ ਹਵਾਲਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੱਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1239 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ 2 ਮਾਰਚ, 1972 ਦੇ ਸੂਓ ਮੋਟੂ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ 15 ਜਨਵਰੀ, 1973 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੂਓ ਮੋਟੂ ਹਵਾਲਾ, ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ - 8 ਸਤੰਬਰ, 1976 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਮਾਲ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੂਓ ਮੋਟੂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ। 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 8 ਸਤੰਬਰ, 1976 ਨੂੰ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸੀ।, — ਵੀਡੀਓ ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 9 ਜੂਨ। 1983 ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਉਹ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਸਕੱਤਰ' ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

1956 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤਸੱਲੀ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ

Gur an Ditta v. The Financial Commissioner (Revenue) and 33'3
another (V. K. Bali, J.)

ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 1972 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 2501 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(3) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਰੀਹੈਬਲੀਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, 1972 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 2501 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਸੂਓ ਮੋਟੂ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਪਾਰਟੀ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ-ਖੁਦ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕੋਈ ਮੁਤਲਬਾ ਇਰਾਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 31 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ 1955 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ 8 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(ਜੀ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋ ਦੁਕਵੇਂ ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਕੀ 1972 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰ. 2501 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕੀ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਅਵਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਲਈ।

(4) ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਸਖਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੈਜ਼ਿਊਡੀਕੇਟਾ ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਵੀ ਮੰਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਦੂਰੋਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਇਸ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਕੋ ਸਨ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਕੋ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ। ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਇਹੀ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2501 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੂਜੇ ਸੂਓ ਮੋਟੂ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 15 ਜਨਵਰੀ 1973 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅੱਠ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ 1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ: 1239 ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਸ਼ੈਮ. ਦਾਸ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ: 2 ਤੋਂ 5 ਦਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ: 1 ਦਾ ਪਤੀ ਸੀ, ਸਾਲ 1947 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਵੇਲੇ, ਸ਼ਾਮ ਦਾਸ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ (ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡ ਕਲੇਮਜ਼) ਐਕਟ, ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 12, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਲੈਂਡ ਰੀ-ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੰਨਾ 185 'ਤੇ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਰੇਡ ਕੱਟ ਲਗਾ ਕੇ ਉਜਾੜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਵਿੱਚ ਕਸਟਡੀ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ *ਜਮਾਬੰਦੀਆਂ* ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। "*ਜਮਾਬੰਦੀਆਂ*" ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਸਿੰਧ, ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ। ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਅਤੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ "*ਜਮਾਬੰਦੀਆਂ*" ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, / ਨੂੰ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਦੇ ਵੀ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ "*ਜਮਾਬੰਦੀਆਂ*" ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਦਾਸ ਨੇ 1948 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਗੁਲੂਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਸਮਾਣਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ 3 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ 41 ਯੂਨਿਟ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ 1968 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਗੁਲੂਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 4 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।) ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਆਰਡਰ ਦੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਆਫ ਕੰਡੀਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(ਜੀ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ। ਸ਼ਾਮ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਕਲਪਕ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ, 10 ਮਈ, 1971 ਦੇ ਹੁਕਮ *ਰਾਹੀਂ* ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏ.ਸੀ.ਆਰ ਨੇ 28 ਅਗਸਤ 1951 ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਾੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟੀ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਲਪਕ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਅਸਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਸੀ।

UUi'aii Ditta v. The Financial Commissioner (Revenue) and 337
another (V. K. Bali, J.)

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅਲਾਟੀ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਅਸਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ 20 ਅਕਤੂਬਰ, 1971 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਚੋਣ ਸਿਰਫ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਾਰ ਨੁਕਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ:-

- (i) ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
- (ii) ਇਹ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸ਼ਾਮ ਦਾਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਵੈਧ ਸੀ;
- (iii) ਕਿ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਸ਼ਾਮ ਦਾਸ, ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦਾ, ਵਿਕਲਪਕ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ v/ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ
- (iv) ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ, ਵਿਕਲਪਕ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ (ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ) ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਏ.ਸੀ.ਆਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ 'ਏ' ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ 28 ਅਗਸਤ, 1951 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁਣ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਰ ਤੱਥ ਕਿ ਲਗਭਗ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ, ਅਸਲ ਅਲਾਟੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਵਿਕਲਪਕ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸੈਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2501 ਆਫ਼ 1972 ਸੀ, ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਨੇ 1948 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਜੰਡੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿੱਚ 3 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ 11 ਜੇ ਯੂਨਿਟ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਰੁਕਾਵਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋਵੇਗੀ।"

(5) ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੇਰਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂ ਤੱਥ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੂਓ ਮੁੱਟੂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹੀ ਸਮਰੱਥ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲਾ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮ ਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਫਾਈਲ. ਰੀ-ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਜੁੜੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। "ਰੀ-ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਜੁੜਿਆ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀ

Guran Ditta v. The Financial Commissioner (Revenue) and 3rd another (V. K. Bali, J.)

Jiom 8,0, (L)-cum-M,O ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਏ.ਕੇ.(ਐਲ)-ਕਮ-ਐਮਓ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟਰ ਮੈਟ ਨਿਹਾਲੂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਲਿਆਉਲਤ ਕਾਮ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਰਮ ਕਿਹਾਓਇਲਨਾਟਿਓਆਈ ਫਾਈਲ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁੜੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਨਾਈ ਇਮ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਐਂਟਰੀ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। <12 ਓ ਮੈਨੂੰ ਇੰਡੈਕਸ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾਅਵੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਟਾਇਲ ਓਈ ਪਿੰਡ ਜੰਡੀ/690, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ। ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ) ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਤਾਲਬਾ ਕਲੇਮ ਨੂੰ ਟਾਈਲਿੰਗ ਨਾ ਲਗਾਉਣਾ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਡੀਪੀ (ਸੀ ਐਂਡ ਆਰ) ਨਿਯਮ, 1953 ਦੇ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਤੁਸ਼ਟ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 31 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਜੋ 31 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਤੁਸ਼ਟ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟੀਆਂ ਸਨ। ਵਿੱਚ; ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ - ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਮੈਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 21 ਮਈ, 1991 ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ—26 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਹ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। , ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਜੰਡੀ, ਹੱਡ ਬਸਤੀ ਨੰ: 690, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਦੀ ਫਾਈਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਪਾਰਚਾ ਕਲੇਮ, ਪਰਚੀ ਨਬੰਰਨ ਖਸਰਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ। ਨਿਹਾਲ ਚੰਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੱਭੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਕਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੁਕਮ-ਅਖਰੀਦ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਰੀ-ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਫਾਈਲ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 43 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਲਤ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਕੈਨਿੰਗ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੁਓ ਮੋਟੂ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। , ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਉੱਥੇ ਹੀ ਗਰਮ ਸੀ।

(6) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਤੋਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਤਣਾਅ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਜਾਂ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਓਹ

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਸਿਰਫ ਦੂਜੇ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਤੱਥ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ *ਰੈਜ਼ਿਊਡੀਕਾਟਾ* ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਨਾ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਿਰੀਖਣ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ *ਨਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ*। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਖੁਦ *ਸੂਓ ਮੋਟੂ* ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਦਲੀਲ ਕਿ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ *ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ*। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਖੁਦ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ *ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਹੈ*। ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੱਤਰ ਕੋਲ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ 'ਪੂਰਵ-ਦੱਸੀ ਗਈ ਦਲੀਲ' ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਆਮ ਨਿਰੀਖਣ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਤੱਥ ਦਾ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ *ਓ. ਪੀ. ਯੂ.-ਪੀ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ v. M/s ਸਿੰਥੈਟਿਕਸ ਐਂਡ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ* (1), ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਆਮ ਨਿਰੀਖਣ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਵਾਲ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਨਿਆਂ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ*।

(7) ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। 1956 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਦੀ ਪੜਚੋਲ

(1) ਅੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 1991 (3) SC 268.

ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਤਸਦੀਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(e) ਵਿੱਚ ਸਮੀਕਰਨ • ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵਾ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: —

Gur an Ditta v. The Financial Commissioner (Revenue) and 33'3
another (V. K. Bali, J.)

“2(e) “ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵੇ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਦਾਅਵਿਆਂ) ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ XLV) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਦਾਅਵਿਆਂ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਕਟ, 1954 (1954 ਦਾ 12) ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ (ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ) (ਦਾਅਵੇ) ਐਕਟ, 1948 (1948 ਦਾ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ XII) ਦੇ ਤਹਿਤ 31 ਮਈ, 1953 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ (ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ) (ਦਾਅਵੇ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ 2004 (2004 ਬੀਕੇ ਦਾ ਆਰਡਰ 10) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ, ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ. ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਕਾਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ:-

- (i) ਯੋਗ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ;
- (ii) ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਰਥਾਤ: -
 - (a) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ;
 - (b) ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ।

(8) ਸੈਕਸ਼ਨ 2(e) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ (ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ) (ਕਲੇਮਜ਼) ਐਕਟ, 1948 ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ (ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ 31 ਮਈ, 1953 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ? ° §H

ਕਿ ਐਕਟ-1953 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 31 ਮਈ 1953 ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 31 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, 1963 ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ - ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ "ਜ਼ਮਾਬੰਦੀਆਂ" ਵਿੱਚ ਆਈ ਐਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ - ਅਜਿਹੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ 3 ਗੁਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਲੈਂਡ ਰੀ-ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1412 ਆਫ 1962 ਵਿੱਚ "ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ: -

“ਮੁੱਖ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਿਡਨ ਦੇਵੀ ਜਾਂ 3 ਰਿਜ ਲਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਸਮਾਨਤਾਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਲਾਈ, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ 17 ਫਰਵਰੀ, 1959 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੂਰਜ ਭਾਨ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵਜੋਂ ਸਾਰੇ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੂਰਜ ਭਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਲੇਖ ਰਾਮ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਰਜ ਭਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗਲ ਚੰਦ ਨੇ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਟਿਡਨ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦਾ ਹੈ - ਵੱਖਰਾ, ਜਾਂ ਮੈਨੂਅਲ ਚੰਦ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਇਹ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੰਗਲ ਚੰਦ ਨੂੰ ਰੀਟਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਟਿਡਨ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਈ ਨੂੰ ਹੱਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ, ਐਚ.ਐਸ., ਵਾਸੂ

ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੈਡ ਰੀ-ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਕਈ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ-ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਪੰਨਾ 44 'ਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਤਸਦੀਕ ਵਿਚਕਾਰ ਤੁਲਨਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਰੀਸਟ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ, ਵਰਣਮਾਲਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਖੇਤਰ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੰਨਾ 52 'ਤੇ ਪੈਰਾ 32 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰਚਾ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪਰਚਾ ਤਸਦੀਗ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਿਆਂ ਜਾਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ 'ਈ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।" ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰੇ (ਫੇਰਿਸਟ ਅਸਾਮੀ ਯੁੱਧ) ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਸਫ਼ਾ 75 'ਤੇ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਅਧਿਆਇ III ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਅਸਲ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ। ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੈਡ ਰੀ-ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 74 ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

'ਸੰਯੁਕਤ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਬੋਰਡ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੁਨਰਵਾਸ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

(9) . ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ

UUi' aii Ditta v. The Financial Commissioner (Revenue) and 344
another (V. K. Bali, J.)

ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ / ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 67-ਏ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿੱਟਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿਭਾਗ ਮਿਤੀ 9 ਜੂਨ, 1983 ਅਨੁਸੂਚੀ P6 ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 8 ਸਤੰਬਰ 1976 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਬੰਧ P3 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ।

(10) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਦੇ ਵੀ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਜੇ. ਐੱਸ. ਟੀ

ਮਾਨਯੋਗ ਐਚ. ਐਸ ਬੇਦੀ. ਜੇ.

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਟਰੱਸਟ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ—ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1991 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 481

ਜਨਵਰੀ 13. 1992

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ। 1950 - ਆਰਟਿਕਲ. 226/227— ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 — ਐਸ. 10— ਹਵਾਲਾ—ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ—ਕੀ ਰਾਜ ਫਿਰ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਅੱਗੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ